

בענין ה' הלכות שחיטה, וידיעתן חולין (ט.)

ועי' בזה בראשונים הכא –
דברי התלמיד, בקצרה: **ר"ן** הכא (סוף א': בדפי
הרי"ף, ד"ה מאי)
דברי הרב, באורך: **רשב"א** הכא (ט. ד"ה מאי קמ"ל)
[**מרדכי** הכא (סימנים תקע"ו ותקע"ד)]
[**רמב"ם** הל' שחיטה (פרק ד' הלכות א' - ב')]
לדינא – **שלחן ערוך** יורה דעה (סי' א' סעיף ג'),
לפחות עד "... ששחטתי יפה"

ובכדי ליישב בעד רש"י, יש לעיין בסתירה בשו"ע –
רקע: **שלחן ערוך** יורה דעה (סי' צ"ד סעיף א')
שלחן ערוך שם (ריש סעיף ז'), עד "... שחנת
הבשר"
• במה קשים פסקי השו"ע אהדדי (בין סי' א'
לסי' צ"ד)? ועיין עוד –
ט"ז שם (סי' צ"ד סעיף-קטן י"ב) [**וש"ך** (סעיף-קטן
כ"ח)]
שו"ת נודע ביהודה יורה דעה תניינא (סוף סי'
ט"ז), "ועוד אני אומר ..."
• מהו תירוצו של הנודע ביהודה לסתירה
שבין דברי השו"ע?
• האם תוכל להרחיב את סברתו, בכדי ליישב
דברי רש"י?

בטרם ניכנס לגמ' דידן, נקדים קצת לחזור על כמה
משניות בב' פרקים הראשונים, העוסקות בפרטי
מעשה השחיטה. וניתן ללמוד את המשניות הללו
בב' אופנים – או במשניות הנדפסות בתוך הגמרא,
או במהדורת הר' קהתי –

משניות חולין

בדפים (כז.), (ל:), (לב. – שתי המשניות), יח.
– המשנה השנייה), (יט):

או

במהדורת קהתי (פרק ב' משניות א', ג', ד';
פרק א' משניות ג', ד')

ועתה נבוא לסוגיין –

גמרא הכא (ריש ט.), "ואמר רב יהודה אמר
שמואל כל טבח ... ודריס ולא ידע"

- מהו הדין הנלמד בתחילת הסוגיא?
- מהי בדיוק הקושיא שהקשו עליו?
- מהו בדיוק הדין שנתחדש בסוף הגמרא?
כלומר - מהו הציור, הדין, וטעם הדין?

ועי' היטב **ברש"י** (ד"ה ולא ידע),

ותשתדל להבין דברי רש"י ולהתעמק בו על-פי –
גמרא לקמן (ריש יב.), "א"ר נחמן ... שמא דרס"
[**משנה** לעיל (ב.); ובגמרא (ג): "רבינא אמר הכי
... דלישייליה", ולהלן "כולהו כרבינא ... לעלופי
לא חיישינן"]
גמרא שבועות (ריש לד:), "איכא דאמרי ההוא
..." עד הנקודתיים

חידושי הרשב"א מסכת חולין דף ט עמוד א

מאי קמ"ל כולהו תננהו, פרש"י ז"ל כולהו תנינהו במתניתין וכיון דאינו בקי פשיטא דאסור לאכול משחיטתו, ולא ידע, אינו יודע שאסור לעשות כן והאכילה לנו, ומתוך לשון זה משמע שאם הודיעוהו הלכות שחיטה שהייה כיצד דרסה כיצד ואמר בריא לי שלא שהיתי ושלא דרסתי שמותר לאכול משחיטתו, ולפ"ז הא דאמרינן הכא דאסור לאכול משחיטתו דוקא בדליתיה קמן דנישיילי' וכן נמי הא דאמרינן לקמן (י"ב א') ראה אחד ששחט אם ראה אותו מתחילתו ועד סופו מותר לאכול משחיטתו ואם לאו אסור לאכול משחיטתו ואוקימנא בדידעינן ביה דלא גמיר, אסור בלא בדיקה קאמר, הא בדקינן ליה ואמר כך וכך שחטתי מותר לאכול משחיטתו, וכן אמרו בשם חכמי הצרפתים ז"ל, ואינו מחוור בעיני כלל דא"כ לא ה"ל למימר אסור לאכול משחיטתו דהא בבודקין אותו סגי ועוד ל"ל רואה אותו מתחילתו ועד סופו בבודקין אותו סגי וכדאקשינן בריש מכילתין למה לי אחרים רואים אותו והא אמרת בבודקין אותו סגי, א"ו אסור לגמרי משמע דדילמא שהה ודרס וכל מאן דלא ידע עביד ולא אדעתיה ולא מדכר, ונ"ל שיש להוכיח כן מדלא אוקימנא מתני' דשחיטתן כשרה בדידעינן ביה דלא גמיר כמו שכתבתי שם בריש פירקין, וא"ת א"כ מאי קא מקשינן הכא מאי קמ"ל כולהו תנינהו הא טובא קמ"ל דלא מהימן לומר לא שהיתי ולא דרסתי, י"ל דהאי גופא קא מקשינן כלומר דכיון דכלהו פסלי שחיטה פשיטא דהאי לא מהימן דאי שהה ודרס לאו אדעתיה.

שו"ת נודע ביהודה מהדורא תניינא - יורה דעה סימן טז

תשובה לכבוד אהובי תלמידי הותיק הרב המופלג מוהר"ר דוד קיצע יצ"ו:

בנדון דסירכא מטרפש לבה"כ וכבר השליכו הכרס או חתכוהו ומלחוהו והדיחוהו באופן ששוב א"א לבדוק אחר מחט אלא שאשה אומרת שברור לה שלא היה בה מחט. גם דעתי להטריף כיון שעדיין לא ידעה מהסירכא הוה מלתא דלא רמיא וראיה לדבר מדברי הש"ך בסימן ל"ו ס"ק ל"ד. ומה שכתבת לסתור סברא זו משפחתו של ר"ג במס' נדה גבי ככרות של תרומה ובדקה בין כל אחד דמהני אף שלא היה מוטל עליה לבדוק אינו ראיה דאשה עלולה לראות ואדעתא דהכי בדקה שאולי תראה לבסוף משא"כ אשה זו שאמרה שלא היה מחט בכרס לא עלה על דעתה כלל שימצא סירכא בטרפש:

ומה שהקשית בריש חולין בטמא במוקדשין דמקשה בברי לי שלא נגעת סגי ואמאי לא מוקי ליה בלא ידע בשעת שחיטה שהוא טמא ולא מהני ברי שלו דהוה מלתא דלא רמיא עליה. אין זה קושיא שאם הוא לא ידע שהוא טמא מהיכא תיתי ידעו אחרים שהוא טמא ומה מהני מה שהם ראו שלא נגע ועוד הלא על מה דאמר שלכתחלה לא ישחוט אמר שאם שחט ואחרים רואין כו' ובאינו יודע שהוא טמא איך שייך לומר שלכתחלה לא ישחוט. ועוד אני אומר דבדבר שהאדם עצמו עושה לא שייך לומר מלתא דלא רמיא אלא אפי' לא רמיא עליה כעת כיון שעכ"פ יודע שבשום פעם יש חילוק בדבר יודע הוא איך עושה. וראיה מריש סימן צ"ד בש"ך ששואלין עד היכן תחב הכף והלא בשעה שתחב לא ידע שזה בשר וזה חלב. אמנם בדבר שאינו מעלה על לבו שיש בזה איזה קפיידא בשום פעם כגון שוחט שלא למד הלכות שחיטה ואומר אחר שלמד ברי לי ששחטתי יפה לא מהני כיון שבשעת שחיטה לא ידע שיש קפיידא בשום פעם בשהייה דרסה כו'. זה הנלע"ד ולהיות שבתחלת הלילה קבלתי מכתבך כו'. דברי רבך הד"ש: